

PSIHOLOGIA SI SOCIETATEA ROMANEASCA (Omul & Megamasina)

Sergiu SIMION

Intrebare-test: "Ce legatura logica credeti ca ar putea exista intre Casa Judeteana de Pensii Constanta, Directia pentru Protectia Copilului Vrancea, Comisia pentru Drepturile Omului Vrancea, Colegiul Psihologilor Constanta si Centrul de Explorare a Visurilor Bucuresti ?!"

O analiza de continut sumara asupra presei aparute in ultimii 17 ani ar putea releva locul de frunte pe care il detin referirile si trimiterile la psihologie si foarte recent la profesiunea de psiholog. Dincolo de unele mituri despre psihologie sau despre psihologi care au hranit mentalul social o lunga perioada de timp, ramane o realitate certa faptul ca la nivelul societatii romanesti exista o nevoie acuta de psihologie. Intrebarea este in ce masura aceasta cerere sociala este identificata corect si daca ea poate fi onorata sau nu de catre disciplina si reprezentantii ei. Prima intrebare cred ca din start are un raspuns negativ. Cererea sociala nu a fost in realitate nici identificata nici analizata. In schimb, ea a fost prezumata si pe scurt ar suna cam asa: romanii (cetateni, angajati, profesori, studenti, elevi, etc.) **TREBUIE SA** mearga la psiholog/psihanalist/psihiatru pentru ca asa merg cei din Occident si romanii trebuie neaparat psihanalizati, pentru ca avem un numar prea mic de psihologi/psihiatri raportat la numarul de locuitori, pentru ca un numar (foarte) mare de romani au probleme psihologice/psihice, pentru ca si romanii au nevoie de dezvoltare personala,etc.

Cum stau lucrurile in realitate? Pe de o parte, raspunsul la aceasta intrebare este dat de o norma deontologica specifica domeniului psihologic si medical conform careia vointa subiectului este suverana dar aceasta norma este surclasata la noi cu ajutorul legii. In loc sa fie investigate cazurile punctuale, grupuri sociale imense cum ar fi angajatii, profesorii, soferii amatori, etc sunt testate "psihologic" la gramada si intr-un mod "preventiv" care discrediteaza si profesia, si practicantii ei in scopul decelarii a ceea ce inca nu a aparut. Pe de alta parte, nu putem facem abstractie de stadiul societatii actuale si de principiul adecvarii metodelor psihologice folosite la obiectul lor de studiu "in raport cu materia data" cum ar fi zis Aristotel deoarece in caz contrar ramanem in vechea dilema romaneasca a formelor fara fond. Din aceste considerente, inainte de a discuta despre mentalitatea si comportamentul psihologilor intr-un viitor material, este necesar sa definim starea de fapt si de drept a societatii romanesti cat mai clar posibil si dincolo de orice interese ideologice sau conjuncturale.

Contextul social

Societatea romaneasca aflata intr-o continua tranzitie ofera un spectacol captivant pentru orice constiinta ganditoare aflata in postura unui spectator dar pretul platit de catre cetatenii aflati in corzile ringului social ii aduce pe cei mai multi dintre ei in stare de subdezvoltare economica, sociala si, in special, mentala. Daca pentru ceea ce au trait deja in ultimele doua decenii, cetatenii romani ar fi trebuit sa primeasca, in masa, medalii de aur pentru faptul ca nu au innebunit inca, societatea si cei care o guverneaza se plaseaza la polul opus. Prin incalcarea constanta a regulilor jocului respectiv a regulilor contractului social, in mod sigur nu pot castiga nici o medalie, dar la fel de sigur scapa de orice sanctiune pentru ca nici o instanta publica nu se pedepseste singura. Cu atat mai mult nu exista nici o sanctiune pentru unele “tratamente” (psiho)sociale aplicate cetatenilor sub pretextul “cererii” populatiei si al liberatii de expresie. Santajul emotional si explozia de vulgaritate de pe ecranele TV, cirul si bestiarul din spatiul politic, talk-show-urile in care marii politicieni si analisti politici dezbat situatia tarii si soarta cetatenilor asezati in jurul unei mese si cu spatele la cei in cauza, sportul transformat intr-o afacere si intr-un prilej de manifestare a violentei, etc. sunt livrate populatiei in doze de-a dreptul toxice. La nivel general ne putem lauda cu faptul ca “economia se dezvolta si devine atractiva” dar acest succes social are un pret imens la nivel de individ intr-o tara in care cresterea oilor, meseria de tractorist, limbajul agramat si obscen sau apartenenta la structurile Securitatii legitimeaza succesul in afaceri, politica sau cultura. Constatam cu amaraciune ca batranul Freud a avut inca o data dreptate. Civilizatia inseamna nevroza si constatam acest lucru chiar pe pielea noastra. Suntem prizonieri ai paradoxului colectivist conform carui tara o duce bine dar cetatenii ei o duc rau fiind de departe cei mai nefericiti europeni. (http://www.ziare.com/Romanii_si_bulgarii__cel_mai_nefericiti_europeni-69598.html)¹

Situatia cetateanului de rand seamana mai degraba cu un mers pe sirma fiind o permanenta oscilatie intre mentinerea pasului pe loc si riscul de a cadea in stare de colaps. Din aceasta perspectiva si dincolo de oferta psihologica pre-existenta, cererea sociala respectiv nevoia de psihologie poate fi abordata intr-un mod mult mai pragmatic si mai util pentru cetateanul care (teoretic) are dreptul sa-si defineasca singur prioritatile. Cu toate ca afirmatia poate scandaliza unele “grupuri obscure de interese” cum le place altora sa creada, cele mai multe din problemele cetateanului nu sunt de natura psihologica (chiar daca in final pot deveni si psihologice) ci sociala. Care ar fi deci “demonii si cosmarurile” care bantuie viata si somnul cetateanului roman? Nu sunt nimic altceva decat problemele cronice ale societatii romanesti a caror nerezolvare si persistenta provoaca adevarate traume sociale si in special individuale.

---

¹ Atentie! O parte din linkurile de la acest articol nu mai sunt functionale. Am pastrat totusi forma originala a articolului, asa cum a fost publicata in 2007

Diagnosticul

Pentru o radiografie ad-hoc a societății românești actuale și identificarea stadiului de dezvoltare în care se afla aceasta putem folosi un model sintetic - “roata unei dezvoltări durabile”- (http://www.noi-orizonturi.ro/viata/why_viata.asp).

Simpla evaluarea a acestor variabile indica faptul că 5 din cele 7 dimensiuni posibile ale societății noastre (spiritual-moral, intelectual, social, guvernamental și economic) se afla în realitate într-un stadiu de dezvoltare incipient ca să nu-i spunem primitiv. În alți termeni, cetățeanul trăiește într-un mediu social ostil, într-o lume ale cărei mecanisme gripate sunt complet inversate în raport cu logica normalității.

Un exemplu elocvent este interfata instituțională a statului în raport cu cetățenii. Simpla analiză a ofertei ministerelor pe net (<http://www.cotidianul.ro/index.php?id=9427&art=24945&cHash=4a56181340>) releva o adevărată “paragina în web a statului” unde plimbatul și birocratia din spațiul real sunt înlocuite cu link-uri către site-uri inexistente, motoare de căutare nefuncționale și confuzie în construcție. Optimismul social ne cere să considerăm această stare de fapt drept un accident temporar. Dar dacă extindem aceeași analiză la un nivel inferior (“în teritoriu”) descoperim lucruri foarte interesante. Ceea ce la nivel superior poate părea doar un accident se dovedește a fi în realitate o practică de sistem.

Să analizăm, la întâmplare, site-ul unei instituții aparent inofensive cum ar trebui să fie de exemplu “Casa Județeană de Pensii Constanța” (<http://cjp-cta.forte.ro/>). La o primă analiză, site-ul este impecabil sub raportul eleganței, conciziei și clarității informației oferite. Nu are nici o gresală și poate fi un model pentru multe din site-urile instituțiilor “de la centru”. Cetățeanul poate citi singur toată legislația în vigoare care îi este oferită cu generozitate chiar dacă nu a intenționat niciodată să facă acest lucru și nici nu a dorit vreodată să participe la un concurs pentru a se angaja ca funcționar acolo. Straniu este altceva. Cu excepția numelui directorului, respectiv a unui număr de telefon/fax, toată instituția de pe web seamănă cu vitrina luminată și perfect sterilă a unui panopticon: este complet impersonală și nu poate fi stabilită comunicarea cu nici un departament. Avem totuși o adnotare sibilinică care merita citată: “Acesta este formularul de contact prin care vizitatorii site-ului pot trimite mesaje către Casa Județeană de Pensii. Numai angajații autorizați (n.n.) ai Casei Județene pot vedea mesajele care au fost trimise”. Adnotarea de mai sus capătă sens dacă menționăm concluzia unui articol referitor la această instituție: “Pensionarul din armată (n.n.) Oscar Benes, directorul executiv al Casei Județene de Pensii Constanța a instaurat o dictatură în instituția pe care o conduce.” (http://ziuact.ro/article.php/oscar_fortareata). Dacă doriți cumva să aflați ce caută și cum a ajuns un colonel pensionar din armată în fruntea unei instituții de civile respectiv de stat și cu acest profil, răspunsul îl puteți banui. Nu

stim. Dar putem estima impreuna consecintele daca citim mai jos despre descrierea si functionarea impecabila a mecanismului cinic de spoliere a cetatenilor cu complicitatea tacita a functionarilor statului care pretinde ca le “apara” drepturile:

“La mana avocatilor. O situatie aproape paranormala se petrece cu regularitate in majoritatea cazurilor în care pensionarii care epuizeaza efectiv orice cale de a-si rezolva problemele cu cei de la Casa Judeteana de Pensii, sunt nevoiti sa se adreseze instantelor de judecata. Identic cu cazurile celor care au solicitat aplicarea prevederilor Legii nr. 9/1998, privind acordarea de compensatii pentru bunurile trecute in proprietatea statului bulgar, si cei care au de ales calea tribunalelor sunt contactati in mod misterios de avocati ce se ofera sa le rezolve problemele in schimbul unor comisioane consistente. Cum identifica acesti avocati persoanele cu probleme ramane inca un mister legat de secretul informatiei si confidentialitatea datelor din dosarele acelor pensionari. In Constanta exista cateva mii de pensionari care au solicitat in scris celor de la Casa de Pensii recalcularea pensiilor si asta in urma unor erori de calcul initiale. Astfel, unora dintre acestia nu li s-au luat la socoteala lungi perioade de activitate cu toate ca dosarele cuprindeau documente ce atestau acest lucru. Altora le-au fost calculate punctele de pensie in functie de alte repere ce au condus la diminuarea excesiva a pensiilor, etc. Ei bine, acestora si nu numai, Casa de Pensii le-a trimis drept raspuns la petitii, scrisori de tip sablon, cu un continut ambiguu, din care rezulta ca unica solutie de rezolvare a problemelor - instanta de judecata.”

(<http://www.dezvaluiri.ro/site/modules.php?name=News&file=article&sid=355>)
Abia acum putem analiza raportul dintre eleganta site-ului web al institutiei si eficienta reala a activitatii ei: “Revoltator este faptul ca indiferent de problemele pe care le au cei care isi pierd timpul, nervii si sanatatea pe holul mic si inghesuit de la parter, in afara de functionarii de la ghisee - si asa depasiti de situatie - nimeni din factorii responsabili ai institutiei nu mai poate fi contactat, toti stand ascunsi in spatele unor usi metalice cu acces pe baza de cartele magnetice.”(<http://ziuact.ro/article.php/os>). O imagine a “eficientei” institutiei si a tratamentului la care sunt supusi cetatenii poate fi vazuta usor (<http://www.expres.ro/article.php?artid=287092>) si corelat cu acest fapt putem chiar presupune si modul in care a fost recompensat pentru acesta eficienta conducatorul ei

(<http://www.expres.ro/comment.php?artid=287092&commentid=393864>)
Acest raport poate fi identificat cu usurinta in aproape toate institutiile publice care adopta la unison un comportament aparte care este un trend la moda in societatea romaneasca si care ar putea fi denumit “sindromul fortaretei”. Semnalele acestui comportament pot fi decelate de la mare distanta incepand cu acel “Permis de libera trecere” de pe unele masini care semnaleaza prin forta lucrurilor numarul la fel de mare de locurilor pe unde este interzisa trecerea, continua cu celebra sintagma “Interzis accesul persoanelor neautorizate” (este

exact inscriptia care se poate vedea si acum pe poarta unui stadion orasenesc din sudul tarii) si se termina cu procesele oculte care se desfasoara in interiorul institutiilor.

Desi se hranesc din bani publici, institutiile noastre publice se izoleaza de cetateni prin cateva strategii ultraeficiente specifice cazematelor, buncarelor si reactoarelor nucleare. Primul nivel de securitate este “regulamentul de ordine interioara” (echivalentul usilor metalice si cartelelor magnetice de la intrare) care are rolul de a izola institutiile de mediul social exterior. Al doilea nivel este “programul de audiente” care descurajeaza eventualele tentative de dialog personalizat in timp real si pregateste terenul pentru teribila strategie a cunctatiei prin care raspunsul si raspunderea devin impersonale cu ajutorul legii si decalate mai intai cu o luna de zile pentru a fi apoi definitiv inmormantate. Al treilea nivel de securitate este “inima reactorului” respectiv instituirea si delimitarea zonei definita prin “strict secret/ strict confidential” care prin acest statut ocult se detaseaza in mod categoric de eventualele pretentii sau curiozitati ale cetatenilor ordinari si muritori si care practic defineste institutia drept stat in stat.

Ca de atatea ori la noi, realitate depaseste imaginatia si putem constata usor acest lucru incercand sa intelegem – daca reusim - rationalitatea sociala pentru care in unele cazuri functionarii publici de la noi au CV-urile secretizate (!). Citim uluiti in presa zilelor noastre: “Un alt inalt functionar public important din OPSPI este Robert Neagoe, seful Departamentului Juridic al Oficiului Privatizarii. El a verificat si a avizat legalitatea acestor licitatii, in care mai multi sefi ai sai sunt intr-un potential conflict de interese. Desi si CV-ul sau a fost secretizat, stim ca Robert Neagoe este foarte bine pregatit profesional pentru aceasta activitate (<http://www.evz.ro/article.php?artid=280121>).

Intrebarea fundamentala dar fara raspuns si care paralizeaza logica este ce poate fi de fapt (strict) secret sau confidential in activitatea unei institutii publice. Se stie numai ca orice semnalare exterioara a deficientelor ei nu conduce la remedierea deficientei ci declanseaza instantaneu o vanatoare de vrajitoare care sa raspunda la intrebarea: “De la cine s-a aflat ?!” pentru a putea fi pedepsit si neutralizat cat mai repede “tradatorul” din interior. Aceasta analiza a mecanismului intern de functionare al unei institutii publice ar putea conduce la ideea greu de acceptat ca cetatenii, in calitatea lor de potentiali beneficiari ai informatiei publice, nu sunt in toate cazurile autorizati sa o obtina. Totusi, noi trebuie sa credem atat in drepturile cetatenilor cat si in suprematia legii.

Revenind la institutia in cauza, am putea spera ca cetatenii dezamagiti de prestatia unei institutii de stat platita tot din banii lor s-ar putea orienta catre serviciile unor asociatii non-guvernamentale. Eroare. Avem si aici o surpriza majora: “Veriga slaba si neajutorata a sistemului o constituie pensionarii care nu provin din categoria celor care si-au desfasurat activitatile in cadrul Ministerului Apararii sau Ministerului de Interne. Aproximativ tot ce inseamna pensionar care nu a avut de aface cu armata sau politia are probleme cu Casa de Pensii. Paradoxal, interesele pensionarilor care au nevoie de sprijin, sunt aparate

de asociații de pensionari conduse tot de foști militari sau cadre MI. Tocmai de aceea interesul major al acestei categorii de persoane nu o să fie aproape niciodată îndeplinit atâta timp cât parghiile problemei sunt în mainile unor oameni care sunt obișnuiți să servească sistemul. De remarcat este faptul că foștii militari sau cadre MI beneficiază de pensii de 10 ori mai mari decât cei care au lucrat în agricultură, învățământ, transporturi navale etc. Tot la fel de paradoxal este și faptul că tot foștii militari sau cadre MI se înghesuie la recalculările pensiilor, dosarele acestora având cum ne-am obișnuit, prioritate.“ (<http://www.dezvaluiri.ro/site/modules.php?name=News&file=article&sid=355>)

Analiza interfetei instituționale poate releva asemenea surprize în cele mai neașteptate domenii. Cele mai multe au fost, sunt conduse sau au în conducere militari (un exemplu este Casa Națională a Asiguraților de Sănătate până nu demult condusă de un general) și în aproape toate ne lovim de securiști. Ceea ce am identificat în Constanța la pensionari putem identifica la fel de ușor în Vrancea dar exact unde nu ne-am așteptat. La copii. Citim cu resemnare în presa zilelor noastre: “RECICLARE. În urma unei hotărâri a Consiliului Județean Vrancea, Direcția pentru Protecția Copilului este condusă de Toader Ghetu, nimeni altul decât un fost colonel de Securitate, responsabil cu “politicii”. Până în decembrie 1989, Ghetu s-a ocupat de urmărirea oamenilor de cultură din Vrancea, dar și de filarea foștilor membri ai partidelor istorice. Fostul securist, ajuns protector al copiilor, crede că fostul său serviciu din perioada comunistă nu și-a pus amprenta pe modul în care își îndeplinește sarcinile de șef al Protecției Copilului. “Au fost securiști fără inimă și securiști cu suflet. Eu mă consider că fac parte din cea de a doua categorie. Am iubit copiii chiar și atunci când purtam uniforma Securității”, a declarat Ghetu. Înainte de numirea în actuala funcție, Toader Ghetu a fost secretarul Consiliului Județean Vrancea și a condus Comisia pentru Drepturile Omului din cadrul instituției mai sus amintite.” (<http://www.infonews.ro/article42721.html>)

Dacă doriți cumva să aflați ce caută și cum a ajuns un colonel de Securitate responsabil cu “politicii”, mai întâi directorul Comisiei pentru Drepturile Omului dintr-un județ și ulterior directorul Direcției pentru Protecția Copilului din același județ, când sunt atâția tineri capabili în domeniu absolvenți de facultate și cunoscători de limbi străine care vor să ocupe un loc de muncă și care în mod paradoxal nu reușesc să facă față cerințelor unor concursuri pe care le ocupă întotdeauna numai persoanele “abilitate”, răspunsul este la fel de sec. Nu știu. La fel cum nu știu pe ce criterii morale și profesionale, universitari din Constanța au propus și ales drept președinte al Colegiului Psihologilor din Constanța pe Ilie Anghel Gradinaru, ofiter de Securitate (“e baiat bun, noi l-am pus“ – am citat un asemenea universitar) care după alegere a stabilit sediul Colegiului din zona în propria lui firmă. Mai mult, dacă analizați cine sunt membrii fondatori ai Centrului de Explorare a Visurilor București (<http://www.explorarea-visurilor.ro/Membri.htm>), veți descoperi din întâmplare, nu numai un absolvent de psihosociologie al Institutului Național de Informații

(Ovidiu Brazdau) cu preocupari transpersonale dar si pe acelasi ofiter de Securitate de la Constanta care si-a castigat in acest mod democratic si dreptul de a psihanaliza visurile cetatenilor carora cu ceva timp inainte le supraveghea prin fisa postului numai ideile in spatiul politic, respectiv comportamentul in spatiul social.

Prin acest mecanism social pervers desprins parca din logica reeducarii de la Pitesti, cetatenii striviti deja in trecut de megamasina sociala a sistemului totalitar, sunt trimisi acum in penitenta sa-si solicite drepturile exact la cei care au condus aceasta operatiune si care in mod visceral neaga incalcarea lor pentru ca in caz contrar ar trebui sa-si recunoasca propria culpabilitate. Nici nu au de ce din moment ce megamasina sociala merge inca bine mersi si ca de obicei impotriva cetatenilor.

Daca vreti sa aflati cum functioneaza si acum, raspunsul este o intrebare uluitoare lasata fara raspuns chiar in Comisia care raspundea de domeniul intrebării la care “distinsii invitati” care aveau datoria sa o onoreze: “În continuare, dl. dep.dr. Ovidiu Branzan, vicepresedintele comisiei intrebata pe distinsii invitati de ce persoanele cu handicap ireversibil (n.n.) sunt obligate ca, in fiecare an, sa se prezinte in fiecare an la comisiile de expertiza .” (<http://www.cdep.ro/comisii/sanatate/pdf/2003/pv030405.pdf>.) In aceste conditii putem realiza cat de utopice – aproape extraterestre - par deocamdata unele programe sociale ca cele prezentate mai jos al caror scop principal este influentarea atitudinilor si abilitatilor tinerilor si dezvoltarea valori morale precum solidaritatea, compasiunea si increderea.

Utopia

Daca ceea ce veti cititi in continuare va uimeste sau va incanta, meritul este in principal al unui cetatean american. Licentiat in filozofie peste ocean si sfidand toate prejudecatile noastre, Dana Bates ne propune de la Lupeni si, aici si acum, o alta abordare a realitatii complet diferita de ceea ce redau filmele de duzina “made in USA” si proiectate pe ecranele posturilor TV de la noi drept mentalitate americana. Pentru multi dintre noi cea ce propune tanarul entuziast echivaleaza cu un dus rece: “O noua generatie isi ia noi angajamente “; “Vreau sa particip la o imbunatatire continua si sa lupt impotriva coruptiei“; “Ma angajez: “Sa respect oamenii, natura si lucrurile“; “Sa-mi asum responsabilitatea si sa nu dau vina pe altii“; “Sa urmez Regula de Aur: poarta-te cu ceilalti cum ar dori sa se poarte ei cu tine“; “Sa nu fiu indiferent “; “Sa fiu cinstit“; “Sa ma gandesc inainte de a actiona“; “ Sa caut critica constructiva“; “Sa nu mint, sa nu insel, sa nu fur“; “Sa particip activ la schimbarile in bine“. (<http://www.noi-orientari.ro/viata/commitment.asp>)

In mod evident abordarea si rezolvarea acestor probleme necesita o alta mentalitate care ar putea schimba complet si perspectiva asupra problemelor, dar

aceasta mentalitate este inca o rara avis in spatiul nostru social. Mai jos vom intelege si de ce.

Tragedia

Elementele care definesc drama poporului roman pot fi decodate usor printr-o grila implicit psihologica, propusa de domnul Dana Bates. Aceasta grila, desi nu acopera in totalitate experimentele psihosociale la care a fost supus cu sadism poporul roman (Pitesti, Laborator 66, Revolutia, Mineriadele, Caritas-urile, etc.) identifica corect stadiul de dezvoltare sociala in care ne aflam si cauzele profunde ale raului care ne macina inca: "Capitalul social cuprinde obiceiurile si valorile care fac posibile încrederea si cooperarea.

Cei 40 de ani de comunism au subminat drastic capitalul social prin distrugerea intentionata a încrederii interpersonale, a capacitatii de organizare si a valorilor morale si civice care înlesnesc cooperarea. Una dintre principalele strategii de dominare totala ale regimului comunist a fost fragmentarea societatii prin prezenta neîncrederii la toate nivelurile ei, ceea ce face imposibila organizarea sociala spontana (afectând societatea civila si productivitatea economica). Asa cum Vaclav Havel afirma, "Fara existenta unor valori si datorii morale comune si adânc înradacinate, nici legea, nici guvernarea democratica si nici economia de piata nu vor putea functiona corespunzator."; "... un studiu despre valorile societatii în lume plasa România la coada tuturor tarilor europene în ceea ce priveste încrederea interpersonala. Suspiciunea este boala nationala a României. Bazele suspiciunii între oameni sunt prea adesea confirmate de persistenta intentiilor de acaparare. Suspiciunea si lipsa valorilor împiedica dezvoltarea aptitudinilor morale si sociale pe care se bazeaza capacitatea de organizare. Acest lucru este important pentru ca s-a demonstrat ca nivelul de încredere, respect si responsabilitate într-o societate determina atât buna functionare a economiei, cât si eficienta democratiei."

(http://www.noi-orienturi.ro/viata/why_viata.asp)

Dilema

Drama societatii romanesti a fost este si ramane inca una mioritica. Pe de o parte cetatenii sunt agresati pe toate variabilele spatiului social incepand cu unele reglementari care sunt facute parca in ciuda logicii si "a rebours" in raport cu tendintele societatii sau opiniile cetatenilor si terminand cu agresiunile punctuale si cotidiene care parca nu se mai termina. Foarte recent mass-media de la noi a decris cazul tragic al unei tinere de 16 ani care insarcinata fiind, si in acelasi timp mama unui copil de un an, a fost practic sectionata lent de liftul impersonal

al unui spital din Bucuresti sub ochii si urletele de groaza a trei persoane (<http://www.evz.ro/article.php?artid=295463>).

Ati intuit exact. Ca de obicei, si in mod oficial, nimeni nu este de vina si orice instanta implicata afirma ca nu e problema ei daca nu cumva cel care o reprezinta tranteste pur si simplu telefonul la prima intrebare pe care o primeste. Asa cum avem coruptie fara corupti, cum am avut crime fara criminali, avem si morti prin legile hazardului social intr-o tara in care responsabilitatea legala, civila si penala este aleatorie din moment ce trimite in inchisoare o femeie de 80 de ani pentru neplata unei facturi electrice dar lasa in libertate un om care a omorat alti 5 (am citat cazuri relatate in presa ultimilor ani).

Dincolo de hazard, ramane evidenta o practica de sistem prin care cetateanul este sicant constant si in temeiul legii. Sa ne gandim numai la maniera aparte in care au loc examinarile auto care ofera Politiei o ocazie permanenta de a califica cetatenii drept rau-intentionati sau incapabili sa invete dar fara sa explice de ce acelasi gen de examen este promovat intr-o maniera paranormala inclusiv de alti cetateni care nu stiu nici macar sa scrie si sa citeasca ("Ei trebuie numai sa recunoasca semnele, altfel ar fi discriminare" – am citat din memorie punctul de vedere al unui general care a condus aceasta structura). Pe de alta parte, la nivel general, justitia face cu ochiul in mod complice agresorilor personali sau impersonali, ii mangaie parinteste pe cap si ii duce din nou la linia de start. O reactie individuala extrema fata de o asemenea situatie stranie relata in mass-media de la noi (aruncarea unei paciente de 17 ani pe fereastra de la etaj de catre chirurgul ei care a violat-o in prealabil chiar in casa lui unde o chemase pentru indeplinirea actului medical ?!) reda o perceptie cinica asupra functionarii mecanismelor sociale (in special justitia) dar si o stare de spirit care nu mai necesita alte comentarii: "incredibil alice (r....k@gmail.com), 2007-03-02 00:05:49

Toata situatia asta este absurda, jenanta si cred ca dezvaluie multe despre felul in care functioneaza justitia in tara asta. Este incredibil cum un suspect de tentativa de omor poate fi eliberat pe motiv ca declaratia lui "nu coincide" cu cea a victimei. Normal ca nu coincide cu declaratia fetei, doar nu e tampit sa spuna ca a impins-o pe fereastra si sa se incrimineze singur! Anyway...perversi si violatori din toata lumea, uniti-va! Si veniti in Romania, ca la noi trebuie sa ai tone de martori, vanatai si coaste rupte (dar sa te fereasca Sfantu' sa cazi de la balcon intre timp...) si un suspect mai tampitel asa de genul lui, a carui declaratie SA COINCIDA cu a ta, ca sa fii macar BAGATA IN SEAMA de autoritati cand vine vorba de viol. Tara de idioti"

(<http://www.evz.ro/comment.php?artid=294398&commentid=463995>)

Psihologia si psihologii participa din plin si legal la aceasta ofensiva prin care oalele sparte le plateste tot cetateanul ordinar (angajat, profesor, sofer amator) care, ca potential infractor, trebuie examinat in mod obligatoriu si legal cat timp NU face nimic. Si pe deasupra, ca tot am intrat in Europa, il mai tranteste pe acelasi cetatean si pe canapeaua psihanalistului. In schimb, daca cetateanul nu

are de lucru si devine infractor, nu-l mai examineaza obligatoriu nimeni pentru ca beneficiaza de toate drepturile deoarece asupra lui actioneaza prezumtia de nevinovatie.

Concluziile

Caracteristica generala a societatii romanesti ramane inca inexistentia memoriei sociale generata prin absenta cronica a feed-back-ului la nivel spiritual-moral, intelectual, social, guvernamental si economic cu consecinte dramatice in plan social si psihologic. Asa se explica de ce cvasi-totalitatea proiectelor lansate cu surle si tambite in spatiul social si fluturate cu tupeu prin fata ochilor cetateanului are o traiectorie devenita clasica. Mai intai se lanseaza o idee generoasa uneori chiar cu bani europeni. Ideea generoasa capteaza apoi mintea, sufletul, energia si, uneori, chiar banii cetatenilor cinstiti si naivi care sunt indemnati intr-o forma sau alta sa investeasca in blana ursului din padure si "sa doarmalinistiti". Finalul este de cele mai multe ori de tip balcanic. Totul se termina in coada de peste sau pur si simplu unde a inceput - adica pe hartie - si mai apoi in buzunarele goale ale cetatenilor care fluiera constant a paguba intr-o tara a agresiunilor impersonale in care romanii ori sufera de halucinatii colective ori isi trag palme singuri din moment ce nu poate fi gasit niciodata un vinovat pentru situatiile in care se trezesc, mereu, prea tarziu. Daca se mai pot trezi.

Pe tot acest parcurs ramane intrebarea care este rolul si care sunt limitele interventiei psihologice daca ne gandim numai la faptul ca mai mult de o jumatate de secol nici o instanta sociala de la noi nu a auzit vreodata strigatele disperate de ajutor ale cetatenilor dar acum, absolute toate, intr-un mod dezinteresat si altruist, si-au adus brusc aminte de ei, de sufletul, de interesele si de buzunarul lor. Psihologia nu face exceptie. O lunga perioada de timp a jucat rolul "neutralitatii stiintei" avand ochii si urechile acoperite la tot ceea ce tinea de om si de societate. Acum, cu toate ca niciodata nu si-a facut curat in propria ograda, sub umbrela legii si in spatele Colegiului Psihologilor, a asimilat cu entuziasm in mijlocul ei tot ceea ce ii poate distruge orice credibilitate si in acelasi timp a blocat cu ajutorul legii accesul tinerei generatii la exercitarea profesiei.

Daca in 1990 mi-ar fi prezis cineva ca psihologii din care am facut parte in judetul Constanta vor fi condusi (legal) dupa 2005 de un Colegiu format mai mult de jumatate din militari, ca vor avea in frunte un ofiter de Securitate ales drept presedinte si ca primii 40 de psihologi atestati in acelasi judet vor fi tot militari m-as fi gandit cel mai probabil la faptul ca a avut loc din nou o lovitura de stat pentru ca nu mi-as fi putut imagina vreodata ca vom deveni (psihologi) europeni sub conducerea inteleapta a militarilor si securistilor. Lovitura de stat nu a avut loc, Romania a intrat deja in Uniunea Europeana, dar psihologii inca mai cauta o Europa care de fapt nu s-a clintit de la locul ei. Batrana Europa nu

are nici o vina. Este dreptul ei sa nu accepte decalajul intre vorbe si fapte. Poate ca si cei mai multi dintre psihologi (apropro de prezumtia de nevinovatie), sunt in aceeasi situatie. Atunci, in buna traditie a calamburului romanesc, nu ne ramane decat sa formulam intrebarea triviala dar atat de frecventa in mass-media romaneasca din ultima perioada: "Care-i problema ?!". Intr-o societate a indiferentei care poate ucide legal si la nivel general, nu mai exista de fapt nici o problema. Cu toate ca fiecare se afla in fata propriei constiinte, exista altii care s-au asezat in fata constiintei tuturor

Aprilie 2007

Publicat in :

ALTERNATIVA - THE ALTERNATIVE - (Canada)
www.alternativaonline.ca/Teze%20si%20antiteze0704.html

Asymetria. Asymetria - Revue roumaine de culture, critique et imagination (Paris)
www.asymetria.org/modules.php?name=News&file=article&sid=361

Revista AGERO - Stuttgart Germania)
<http://www.agero-stuttgart.de/REVISTA-AGERO/COMENTARII/Psihologia%20si%20societatea%20romaneasca%20de%20Sergiu%20Simion.htm>

Grupul Independent pentru Democratie, Romania
<http://www.gid-romania.com/IndexSections.asp?SID=74>

Altermedia, Romania
http://ro.altermedia.info/familiesocietate/psihologia-si-societatea-romaneasca_6779.html

Civicnet - Piata Universitatii
www.civicnet.info/Procesulcomunismului.asp?ID=74

Blogul autorului
http://sergiusimion.blogspot.com/2007/04/psihologia-si-societatea-romaneasca_22.html

Forumul Psihologia Online
http://www.psihologiaonline.ro/forum/index.php?option=com_fireboard&Itemid=26&func=view&id=40&catid=23

Link-uri

NEXUS – NEW TIME MAGAZINE
http://www.nexusmagazine.ro/index.php?option=com_content&task=view&id=17122&Itemid=41

<http://www.zewol.net/blog/vrancea>